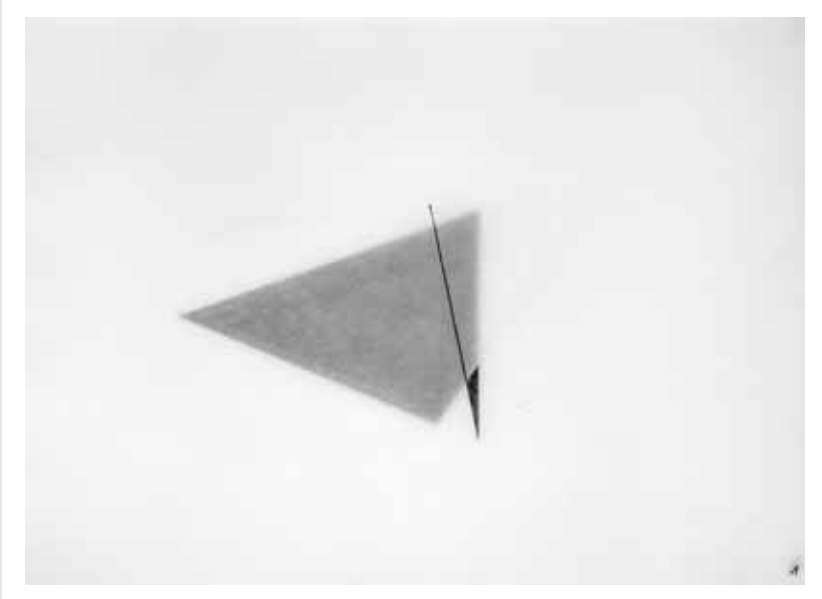

Ulrich Rückriem

Σκιές της πέτρας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΕΠΣΤ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Γυμνάσιο και το Λύκειο

Οργάνωση

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Επιμέλεια-Υλοποίηση

Μαρίνα Τσέκου

Σχεδιασμός εντύπου

Θύμιος Πρεσβύτης, Θοδωρής Αναγνωστόπουλος
(Peak Advertising)

Εκτύπωση

Πέργαμος ABEE

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης

Ulrich Rückriem. Σκιές της πέτρας

που οργανώθηκε από το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
και παρουσιάστηκε στο κτίριο του Ωδείου Αθηνών
από τις 30 Σεπτεμβρίου έως τις 30 Νοεμβρίου 2008.

© ΕΜΣΤ 2008

ΕΜΣΤ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Κτίριο Ωδείου Αθηνών, Βασ. Γεωργίου Β 17-19 & Ρηγίλλης

(είσοδος επί της οδού Ρηγίλλης)

Τηλ.: 210 9242111-2, Φαξ: 210 9245200

E-mail: eduprograms2@emst.gr

www.emst.gr

<http://www.fixit-emst.blogspot.com>

Ο **Ούλριχ Ρούκριμ** γεννήθηκε στο Ντίσελτορφ το 1938 και είναι ένας από τους σημαντικότερους ευρωπαϊούς γλύπτες.

Ως γλύπτης, χρησιμοποιεί γρανίτη, δολομίτη ή άλλους λίθους και δημιουργεί έργα μνημειακών διαστάσεων των οποίων η ομορφιά έγκειται στην απλότητα και την καθαρότητα της φόρμας. Αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία για τον γλύπτη Ρούκριμ είναι το ίδιο το υλικό που χρησιμοποιεί και οι φυσικές του ιδιότητες, οι διαστάσεις και οι αναλογίες του έργου σε σχέση με το χώρο στον οποίο πρόκειται να εκτεθεί και η διαδικασία δημιουργίας του, της οποίας τα ίχνη αφήνει ορατά στην επιφάνεια της πέτρας.

Η παρούσα έκθεση με τίτλο *Ούλριχ Ρούκριμ Σκιές της Πέτρας* παρουσιάζει ένα μεγάλο μέρος των σχεδίων του καλλιτέχνη. Το σχέδιο είναι μια καλλιτεχνική πρακτική την οποία ο Ρούκριμ ασκεί παράλληλα με τη γλυπτική. Με τη βοήθεια αυτού του εντύπου θα γνωρίσουμε τις μεθόδους που επινοεί και εφαρμόζει για να δημιουργήσει τα σχέδιά του είτε σε επάλληλες στρώσεις διαφανούς χαρτιού, είτε απευθείας στους τοίχους και στο δάπεδο του εκθεσιακού χώρου. Τέλος στις διαφανείς σελίδες του εντύπου θα έχουμε την ευκαιρία να εργαστούμε όπως ο Ρούκριμ για να δημιουργήσουμε το δικό μας έργο.

Χωρίς τίτλο, 1977, δολομίτης
Untitled, 1977, dolomite

Ένας μεγάλος αριθμός σχεδίων σε παραλλαγές, με απλά γεωμετρικά σχήματα -ορθογώνια παραλληλόγραμμα και τετράγωνα- έχουν προκύψει από μια προκαθορισμένη μέθοδο εργασίας, την οποία ο καλλιτέχνης επινόησε και εφάρμοσε. Η μέθοδος είναι η εξής: διαιρεί οριζόντια και κάθετα την επιφάνεια του χαρτιού σε δύο, και στη συνέχεια σε τρία και τέσσερα ισομερή τμήματα. Ύστερα συμπληρώνει με γραφίτη τα επιμέρους ορθογώνια τμήματα που ορίζονται από τις οριζόντιες και κάθετες γραμμές, αλλά κάθε τμήμα σε διαφορετικό φύλλο διαφανούς χαρτιού. Το τελικό έργο προκύπτει τοποθετώντας το ένα χαρτί πάνω από το άλλο. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει τη δημιουργία σχεδιαστικών παλίμψηστων σε παραλλαγές, οι οποίες προκύπτουν από τους διαφορετικούς συνδυασμούς των διαφανών χαρτιών.

Τα επάλληλα στρώματα χαρτιού αλληλεπιδρούν το ένα με το άλλο και προκύπτουν διαφορετικές αποχρώσεις του γκρι, οι πιο ανοιχτές από τα σχήματα που βρίσκονται στα κατώτερα φύλλα, οι έντονες γκρι στα μεσαία και οι μαύρες στα ανώτερα στρώματα. Μπορούμε να διακρίνουμε τόσες τονικές διαβαθμίσεις, όσες και τα φύλλα που έχει χρησιμοποιήσει. Κατά έναν τρόπο, δηλαδή, η διαδικασία δημιουργίας αποτυπώνεται στο τελικό αποτέλεσμα και ο θεατής μπορεί να τη «μαντέψει» παρατηρώντας τις τονικές διαβαθμίσεις του γκρι.

- Γιατί, κατά τη γνώμη σας, έχει σημασία για τον καλλιτέχνη να είναι εμφανή τα στάδια δημιουργίας του έργου του; Τι νόημα πιστεύετε ότι αποδίδει στη δημιουργική διαδικασία και τι στο τελικό αποτέλεσμα;
- Ποιος ο ρόλος της προκαθορισμένης μεθόδου που ακολουθεί και ποιος ο ρόλος του τυχαίου στα σχέδια του Ρούκριμ;

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

PIZOXAPTO

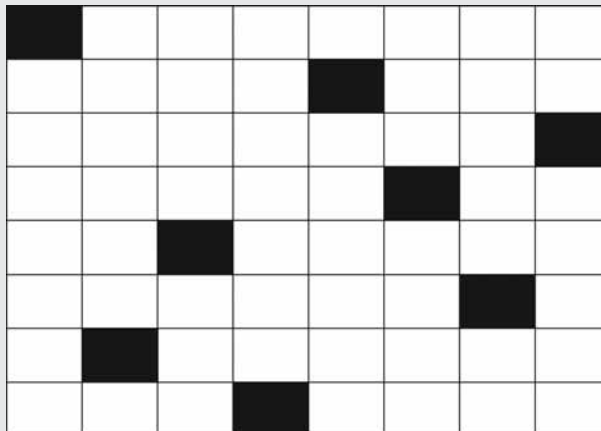
PIZOXAPTO

Άλλα σχέδια έχουν δημιουργηθεί απευθείας στους τοίχους και στο δάπεδο του εκθεσιακού χώρου, όπως για παράδειγμα το σχέδιο που βλέπουμε στην εικόνα. Η μέθοδος που ακολουθείται εδώ βασίζεται στο σκακιστικό πρόβλημα των οκτώ βασιλισσών, σύμφωνα με το οποίο οκτώ βασίλισσες τοποθετούνται στη σκακιέρα με τέτοιο τρόπο ώστε να μη μπορεί η μία να χτυπήσει την άλλη.

Για τη δημιουργία του σχεδίου ακολουθούνται τα εξής βήματα: ορίζεται στον τοίχο ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο το οποίο διαιρείται από επτά κάθετες και επτά οριζόντιες ευθείες σε εξήντα τέσσερα ίσα τμήματα. Στη συνέχεια καλύπτονται με γραφίτη οκτώ από τα εξήντα τέσσερα τμήματα τα οποία έχουν επιλεχτεί έτσι, ώστε να μη βρίσκονται στον ίδιο οριζόντιο, κάθετο ή διαγώνιο άξονα.

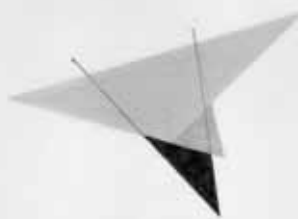
Όπως και η προηγούμενη, η μέθοδος αυτή επιτρέπει τη δημιουργία μιας πληθώρας παραλλαγών, καθώς το σχέδιο της εικόνας αποτελεί μία από τις ενενήντα λύσεις του σκακιστικού προβλήματος.

Τα σχέδια που δημιουργούνται στον εκάστοτε εκθεσιακό χώρο δεν εκτελούνται πάντα από τον ίδιο τον καλλιτέχνη αλλά και από το βοηθό του, ο οποίος ακολουθεί πιστά τη μεθοδολογία και τις οδηγίες του Ρούκριμ. Αυτό συνέβη με όσα σχέδια της παρούσας έκθεσης έχουν σχεδιαστεί στον τοίχο ή στο δάπεδο. Στο τέλος της έκθεσης τα έργα αυτά θα καταστραφούν για να σχεδιαστούν εκ νέου σε κάποιον άλλον εκθεσιακό χώρο.

- Πώς έχει αλλάξει ο τρόπος δημιουργίας του καλλιτεχνικού έργου και πώς ο ρόλος του καλλιτέχνη στη σύγχρονη τέχνη;
- Εκφράστε τις απόψεις σας σχετικά με τον εφήμερο χαρακτήρα ορισμένων έργων και τη δυνατότητα επαναδημιουργίας τους.

Έχοντας και πάλι ως βάση το σκακιστικό πρόβλημα των οκτώ βασιλισσών, ο Ρούκριμ δημιουργεί μια ακόμη σειρά σχεδίων ως εξής: πάνω σε έναν κάρναβο επιλέγει επτά σημεία και στη συνέχεια τα ενώνει με ευθείες γραμμές, ακολουθώντας κάποιους κανόνες που ο ίδιος θέτει και που αφορούν τις σχέσεις των σημείων. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει ένας αριθμός σχεδίων: ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο, ένα μη κανονικό τετράπλευρο ένα επτάπλευρο και ένας αριθμός πολυγώνων.

■ Παρατηρείστε τα δυναμικά πολυγωνικά σχήματα που δημιουργούνται από τις διαγώνιες. Με τι μοιάζουν αυτά τα σχήματα και σε τι εικόνες οδηγούν τη φαντασία σας;

Με έναν παρόμοιο τρόπο ο Ρούκριμ δημιουργεί μια ακόμη σειρά σχεδίων, μόνο που αυτή τη φορά απελευθερώνεται από τον κάρναβο και την αυστηρή μεθοδολογία των προηγούμενων σειρών: χρησιμοποιεί επτά φύλλα διαφανούς χαρτιού και ξεκινώντας από το τελευταίο σημειώνει ένα τυχαίο σημείο σε κάθε φύλλο. Στη συνέχεια ενώνει τα σημεία ανά δύο και, τέλος, γεμίζει με γραφίτη όσα σχήματα δημιουργηθούν από τις γραμμές στα επτά φύλλα χαρτιού. Καθώς τα φύλλα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους παράγεται το τελικό σχέδιο με τις διαφορετικές αποχρώσεις του γκρι.

- Παρατηρείστε ότι σε όλες τις σειρές σχεδίων, αν και ο Ρούκριμ ακολουθεί μια προκαθορισμένη μέθοδο, δεν μπορεί να προβλέψει από την αρχή το τελικό αποτέλεσμα, καθώς υπεισέρχεται ο παράγοντας του τυχαίου. Εκφράστε τις απόψεις σας σχετικά με το ρόλο του τυχαίου στη δημιουργική διαδικασία.

Ας εργαστούμε όπως ο Ούλριχ Ρούκριμ.

- Χρησιμοποιείστε τα επτά διαφανή φύλλα που περιλαμβάνονται στο έντυπο και ακολουθείστε τη μέθοδο που περιγράψαμε στην προηγούμενη σελίδα:
 - α) Ξεκινήστε από το τελευταίο φύλλο και σημειώστε σ' αυτό ένα σημείο.
 - β) κάντε το ίδιο και με τα υπόλοιπα φύλλα.
 - γ) ενώστε τα σημεία αν δυο, ξεκινώντας από τα δυο τελευταία.
 - δ) γεμίστε με έναν μαύρο μαρκαδόρο τα σχήματα που τυχόν έχουν δημιουργηθεί στα φύλλα.

Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία, μπορείτε να φτιάξετε όσες παραλλαγές σχεδίων θέλετε. Μπορείτε, επίσης, να δοκιμάσετε και τις άλλες μεθόδους του Ρούκριμ που περιγράψαμε στο έντυπο και ...

... Απολαύστε τη διαδικασία δημιουργίας!

